

Infó helyett...

A betegével együttérző orvos eredményesebben gyógyít

2011.03.28. 08:45 - [MTI](#)

Elsősorban a betegek és hozzátartozóik érzékelik és értékelik, ha az orvos úgy viselkedik, mint aki teljes mértékben beleérzi magát páciensének pszichés és fizikai állapotába. Ez a gyógyítás kezdete óta mindig így volt: a sámán, a gyógyító ember tudta, hogy az orvos személye a legfontosabb gyógyszer.

Philadelphiában a Thomas Jefferson Egyetem munkacsoportja azt vizsgálta, igazolható-e, hogy a doktor együttérzésének őszinte kimutatása szerepet játszhat a cukorbetegség kezelési eredményeiben. Kanadai kollégáik eredményei alapján láttak munkához, akik kimutatták, hogy a kezelőorvosok az esetek 90 százalékában nem képesek megfelelően reagálni a páciens betegségével kapcsolatos érzelmi reakcióira.

Az amerikai intézetben 29 családorvos kezelte 2006 és 2009 között 891 cukorbetegét. Valamennyi orvosnál megtörtént az egyetem kutatói által 2001-ben kidolgozott, igen részletes lélektani vizsgálat, ami a betegellátással kapcsolatos együttérzés képességének mérésére készült. Ez pontozás alapján véleményezte a vizsgált személy empatikus alkalmasságát.

Mohammad Reza Hojat, a munkacsoport vezetője a mérések eredményéről elmondta: a magasabb pontszámot elérő, betegekkel jobb együttérzési képességű orvosok kezelte cukorbetegség vércukorértékei és vérkoleszterin-adatai mérhetően jobbak voltak, mint azon betegeké, akiknek kezelőorvosa a teszt során gyengébben szerepelt.

A kutatók ezt azzal magyarázzák, hogy az orvos jobb együttérzése nagyobb bizalmat és eredményesebb együttműködési készséget hoz létre betegekben és ez a folyamatos, közös figyelmet igénylő betegség kezelésében létfontosságú. Az így kezelt páciensek pontosabban szedték gyógyszereiket, a terápiahűségük lényegesen jobb volt és ez a klinikai eredményekben is megmutatkozott.

A pszichológiai szűrővizsgálat a felvételre jelentkező orvosok kiválasztásában, sőt már az orvosi pályára készülő fiatalok esetében is hasznos lehet - nyilatkozta Hojat professzor.

Lelki húsvét

Ez nem a naptár szerint jön.

Ez nem ismétlődik szabályosan, nem tér vissza ugyanabban az időpontban esztendőnként. Ezt nem lehet megszervezni, nem lehet kivívni, nem lehet kierőszakolni.

Dolgozni sem lehet érte, - talán még imádkozni sem.

Ezt csak várni lehet, lehajtott fejjel, szomjas szívvel, elepedő vágyakozással és mégis lemondó, megtisztult, megdicsőült érzülettel.

Mert ez kegyelem.

Olyan, mint a tavaszi eső, mely fürdeti halavány ezüstben a fekete fákat. Hull, amikor akar, - és nem igazodik az ember törvényéhez. Törvénye van neki magának, titokzatos, kiszámíthatatlan, emberfölötti.

Lassan lopózik hozzád, olyan halk a lépte, mint az alkonyatnak, észre sem veszed, mikor mögéd kerül és rád teríti nyugtató palástját.

A végsőkig feszült izgalom órájában egyszerre körülöd, körülölel, mint valami tisztább, nem földi levegő.

Ez nem a naptár szerint jön. Néha sokszor jön egy esztendőben, néha nagyon ritkán, néha hosszú évek telnek el egyetlenegy igazi ünnepnap nélkül.

De aztán megint csak megered a hosszú szárazság után a kegyelem forrása. Lassú csörgedezéssel, szint csak patak csobogása lesz, aztán folyam zúgása, végül tenger harsogása és tenger csendje.

Kiterjeszkedett, elmélyült, végtelenbe tágult lelki húsvét.

Nem soká tartanak a lélekben az ilyen ünnepek. Rövidebb ideig, mint a naptár pirosbetűs ünnepnapjai.

Elmúlik a titokzatos óra simogató csendje, csodálatos aranycsillogása. Eltűnik a biztosság és fölény diadalmas érzése, hajszálvékony erekké apadnak a lélekben hozsannázó tengerek, és néha egészen elnémul a forrás halk nesze a ráhengeredett kövek alatt.

De ünnep volt.

De üzenet jött.

Egy másik, fölségesebb világ melódiája beleszólt a mi életünk zűrzavaros hangörvényébe.

Jelt adott, fogalmat nyújtott, képet tükrözött arról, ami van valahol, aminek lennie kell, mert örök a vágy utána, mert kiirthatatlan, mert megsemmisíthetetlen.

Jelt adott arról, amit, ha nem volna, ki kellene találni, fel kellene fedezni, önfeledt és elvakult mámorral bele kellene hazudni szépségesen, imádságosan az emberi életbe, mert nélküle hitvány siralomház és sivár haláltanya az élet.

(Reményik Sándor)

Ha bajban vagy,
szombatonként
23 órától 5 óráig
bejöhetsz a
Mezonba!
Segítünk!

alkohol

krízis

drog

rosszullét

beszélgetés

párkapcsolat

cím:
Debrecen,
Batthyány u. 2/b.

telefon:
30 / 700-2071

weboldal:
www.diszinfo.hu

**Ne az utcán
találjon rád a reggel!**

**Debreceni
fiataloknak
ajánlható!**

Ha bajban vagy,
szombatonként
23 órától 5 óráig
bejöhetsz a
Mezonba.
Segítünk!

Ne az utcán
találjon rád a
reggel!

cím:
Debrecen,
Batthyány u. 2/b.

telefon:
30 / 700-2071

weboldal:
www.diszinfo.hu

párkapcsolat

drog

alkohol

krízis

rosszullét

beszélgetés

Teti PROGRAM AZ ÁLDOZATOKÉRT ÉS A TETESEKÉRT

KJM IGAZSÁGÜGYI SZOLGÁLATA

ÁLDOZATSEGÍTŐ SZOLGÁLAT

BŰNCSELEKMÉNY ÁLDOZATÁVÁ VÁLT?
Nem tudja, hova forduljon?
Ki segíthet?

Keresse fel szolgálatainkat a megyeszékhelyeken
vagy hívja a 24 órban elérhető ingyenes

ÁLDOZATSEGÍTŐ VONALAT

06-80-225-225

www.kih.gov.hu
www.tamop.irm.gov.hu

Teti PROGRAM AZ ÁLDOZATOKÉRT ÉS A TETESEKÉRT

KJM IGAZSÁGÜGYI SZOLGÁLATA

Ha Ön bűncselekmény áldozata, szolgálataink segítséget nyújthat:

- személyre szabott felvilágosítás és segítség az ügyintézésben (érdekérvesítés elősegítése)
- azonnali pénzügyi segítség (5 napon belül)
- jogi segítségnyújtás
- állami kárenyhítés

Az ország egyes részein:

- 24 órás áldozatsegítő vonal:

06-80-225-225

- önkéntes segítők
- pszichológusi segítségnyújtás

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Bűncselekmény áldozatainak ajánlható!
Információkkal segítik az áldozatokat.

Hol keresnek a legtöbbet az országban?

2011. március 28. Szerző: MTI

Munkavállalói korcsoportok szerint a 25-34 év közöttiek havi átlagjövedelme a legmagasabb, 246 ezer forint, őket átlagosan 242 ezer forinttal a 35-44 év közöttiek követik - közölte a Workania által működtetett www.fizetesek.hu egy internetes bérfelmérés alapján.

A felmérés során a különböző korosztályokhoz tartozó munkavállalók által megadott fizetési adatokat hasonlították össze. A kutatás szerint az 55 év felettek átlagosan 218 ezer forintot, a 45-54 év közöttiek pedig 203 ezer forintot vihetnek haza, a legfiatalabbak és pályakezdők átlagjövedelme 160 ezer forint, ami messze elmarad minden más korcsoporttól.

Az összes megye minden korcsoportját figyelembe véve a legmagasabb átlagjövedelmet, 338 ezer forintot a Budapesten dolgozó 35-44 év közötti munkavállalók érik el. A képzeletbeli dobogó második fokán a szintén a fővárosban dolgozó, 25-34 év közöttiek állnak, az ő átlaguk 298 ezer forint, a harmadik helyen, a Budapesten dolgozó 45-54 év közöttiek állnak 255 ezer forinttal.

Az összesített eredmények alapján a Békés megyében dolgozó legfiatalabb, 17-24 év közötti korcsoportnak a legalacsonyabb az átlagjövedelme, 112 ezer forint. Nyolc megyében - Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Somogy, Zala - minden korosztály átlagjövedelme 200 ezer forint alatt marad.

A kutatás szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a legfiatalabbak átlagosan 126 ezer forintot, a 25-34 év közöttiek 180 ezer forintot keresnek, a legidősebb korosztály átlagfizetése itt 193 ezer forint. Veszprém és Hajdú-Bihar megyében csupán egy korcsoport, a 25-34 év közöttiek átlagfizetése haladja meg a 200 ezres küszöböt, Veszprém megyében 202 ezer forint, Hajdú-Bihar megyében 201 ezer forint. A többi korcsoport átlagos jövedelme 200 ezer forint alatt marad.

A kamaszok halálozási aránya megelőzte a gyermekhalálozás mértékét

Az orvoslás fejlődése és a csecsemő-, valamint gyerekhálozás csökkentésére tett globális erőfeszítések megfordították a korábbi trendet; a kamaszok halálozási aránya jelenleg magasabb, mint a gyerekéké. A fiatalok halálozásának vezető okai az autóbalesetek, a vakmerő viselkedés, az erőszak és az öngyilkosság. A kutatók úgy vélik, az 5 és 24 év közötti korosztályra világszerte nagyobb figyelmet kellene fordítani, mert ide tartozik a világ népességének 40 százaléka.

A tekintélyes brit orvosi folyóiratban, a The Lancetben kedden megjelent tanulmányhoz 50 országnak a 20. század második felére vonatkozó adatait tekintették át a londoni University College kutatói, Russell Viner vezetésével.

Mint Michael Resnick, az amerikai Minnesotai Egyetem munkatársa kommentárjában megállapította: "a gazdasági fejlődést és urbanizációt kísérő mélyreható egészségi és társadalmi változások különösen mérgezőek a fiatal emberek számára mind a magas, mind az alacsony jövedelmű csoportokban".

Viner kutatócsoportja az Egészségügyi Világszervezet (WHO) mortalitási adatbázisában vizsgálta az 1955 és 2004 közötti adatokat. Ezen belül három ötéves időszakot elemeztek: az 1955 és 1959 közöttit, az 1978 és 1982, valamint a 2000 és 2004 közöttit. Az 1 és 9 év közötti gyerekek korcsoportjában a halálozási ráta az első és a harmadik időszak között - főként a fertőző betegségek visszaszorításának köszönhetően - 80-93 százalékkal esett vissza. A csökkenés mértéke ugyanakkor csak fele volt a 15-24 évesek korcsoportjában.

P Á R K A P C S O L A T O K

E témában három könyvet ajánlunk: mindhárom nagyon jó, és ugyanakkor más oldalról közelíti meg a párkapcsolatokat. Hasznos olvasást!

Varga Péter: Spielhózní

Keresed a párodat? Vagy már megtaláltad, de nem vagy benne biztos, hogy ő az igazi? Ő az igazi, de vannak problémáitok? Ha ilyen és ehhez hasonló kérdéseid és gondjaid vannak, akkor ez a könyv pont Neked szól!

Viccesen, a saját életéből merített példákon és tapasztalatokon keresztül mutatja be Varga Péter a férfi-nő kapcsolatról, szerelemről, szexualitásról, házasságról és ehhez hasonló dolgokról alkotott véleményét, melyekkel senkit sem akar meggyőzni, csupán elgondolkoztatni.

„Szerintem nagyon sokat lehet belőle tanulni, és ha mindenki ezen „praktikák és taktikák” alapján választaná ki leendő házastársát, biztosan nem lenne ennyi elkeseredett, magányos, elvált ember.”

A könyv kiadását a Szociális és Családügyi Minisztérium támogatta.

Gary Chapman: Egymásra hangolva

A szerző a kommunikáció-pszichológia eredményeire alapozva fontos felfedezést tesz: a szeretet-közlés többféle csatornán át történhet, de mindenki csak azt az adást képes fogni, amelyre neveltetése, környezete és személyes hajlamai hatására ráhangolódott. **Sok házaspár szenved amiatt, hogy a szerelmi lángolás alábbhagyása után a férj vagy a feleség nem érzi társa szeretetét. A megoldás egyszerű: fel kell ismernünk és meg kell tanulnunk társunk "szeretetnyelvét".**

A szerző nagyon gyakorlatiasan mutatja be a főbb szeretetnyelveket (elismerő szavak, minőségi idő, ajándékozás, szívességek és a testi érintés) és elsajátításuk módjait.

A magyar kiadás hátlapján Dr. Pálhegyi Ferenc ajánlása olvasható.

Dr. Ed Wheat: Szerelemről minden házaspárnak

A magyar cím azt sugallja, hogy e könyv csak házaspároknak szól. Szó sincs erről: mindazoknak érdemes elolvasniuk, akik még kapcsolat előtt állnak, akik épp most kezdtek el, vagy akiknek problémákkal teli vagy épp problémamentes a kapcsolatuk.

A szerző háziorvos és házassági tanácsadó. Néhány fejezetcím ízelítőül:

- A szeretet öt oldala - Hogyan szeressük házastársunkat szexuális téren? - Az összetartozás ajándéka
- Ő lett a legjobb barátom.

Ö N É R T É K E L É S

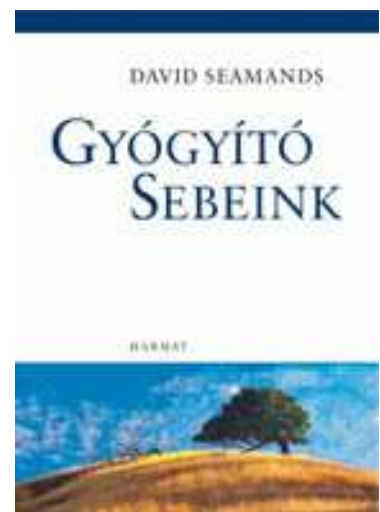
Josh McDowell: Az vagyok, akinek mások mondanak?

A párkapcsolatokban és egyéb kapcsolatainkban is **rengeteget számít, hogy helyes önértékelésünk legyen.** Rengeteg ember küzd kisebbrendűségi érzésekkel. Ennek leküzdésében ad segítséget e könyv.

David Seamands: Gyógyító sebeink

Emberi gyengeségek, vétkek vagy mások fájdalmat okozó viselkedése miatt sokan olyan mély érzelmi sérülésekkel élnek, melyek egész életükre bénítóan hatnak. A **depresszió, az alacsony önértékelés, a perfekcionizmus** okozta fájdalom gyakran még jóval azután is kísért, hogy a kiváltó esemény vagy kapcsolat már régen a múlté.

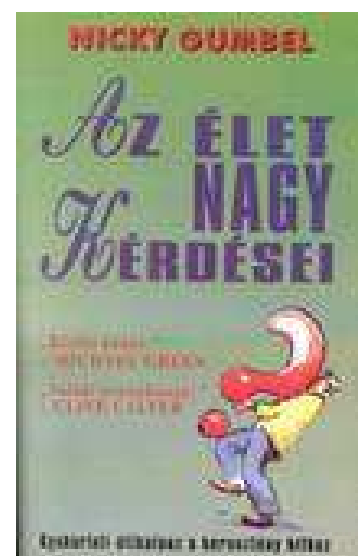
David Seamands könyve olvasók millióinak segített világszerte, hogy őszintén szembenézzenek belső sérüléseikkel, és elinduljanak a gyógyulás felé vezető úton. A szerző bibliai szempontú megközelítése és mély együttérzése nélkülözhetetlenné teszi ezt a könyvet mindazoknak, akik a fentiek miatt szenvednek, vagy akik segíteni szeretnének.

Nicky Gumbel: Az élet nagy kérdései

Érdekfeszítő és őszinte módon mutatja be, hogy mik is a Biblia legfőbb üzenetei a mai ember számára. Fejezetcímek közül néhány:

- Kereszténység: unalmas, hazug és elvakult?
- Miért és hogyan olvassam a Bibliát?
- Hogyan vezet minket Isten?
- Az egyházzól
- Hogyan hozhatom ki a legtöbbet az életemből?

Filmajánló

Menedék

(Le refuge/The Refuge, 2009.)

rendező: François Ozon

forgatókönyvíró: Mathieu Hippiau, François Ozon

zeneszerző: Louis-Ronan Choisy

operatőr: Mathias Raaflaub

producer: Chris Bolzli, Claudie Ossard

vágó: Muriel Breton

szereplő(k):

Isabelle Carré (Mousse)

Melvil Poupaud (Louis)

Louis-Ronan Choisy (Paul)

Pierre Louis-Calixte (Serge)

Mousse és Louis fiatalok, szerelmesek és heroin függők, így esik meg, hogy mindketten túladagolják magukat. Louis meghal, Mousse pár hét kóma után magához tér, ekkor tudja meg mi történt szerelmével, és azt is, hogy terhes. A lány önmaga, a fiú családja és persze a drog elől vidékre menekül, és egy barátja házában húzza meg magát, ám egy szép napon felkeresi halott kedvese öccse - aki furcsa fiú. A 2000-es *Homok alatt*, mely egy férjét gyászoló asszonyt mutatott be, és a 2005-ös, egy haldokló fényképészt ábrázoló *Utolsó napjaim* után a *Menedék* Francois Ozon halálról és gyászról szóló trilógiájának záró darabja. A Mousse-t megformáló Isabelle Carré valóban gyermeket várt a forgatás ideje alatt. A rendező és a színésznő közös munkájának gyümölcse, a *Menedék* a San Sebastian-i Filmfesztiválon elnyerte a zsűri különdíját.

Heroin, családi dráma, drogfüggő anya terhessége, terhes-szex, meleg pasik, napfény, tengerpart, méla esték egy villában, nyugtalan alvásból zörejre ébredés egy szellős, világos, elegáns szerkezetű, tömör drámában. Francois Ozon "Halál-trilógiájának" befejező része.

A halál feldolgozásának stációi

Francois Ozon, a kisebb botrányoktól sem mentes francia filmes egy egész trilógiát szentelt egy szeretett személy elvesztése okozta lelki tusák vizsgálatának. A "Halál-trilógia" első darabja a 2000-es *Homok alatt* volt. A filmben egy középkorú házaspár éli mindennapjait, ahogyan ezt teszi már sok-sok éve. Minden reggel ugyanaz a reggeli, ugyanaz a búcsú-rutin, ugyanaz a

munkanap, ugyanaz a hazaérkezés, ugyanaz az éjszaka. Évente egyszer leutaznak az Atlanti-óceán partján fekvő házikóba, ahol minden évben ugyanaz: strand, vacsora, alvás, strand. Egy ilyen strandolás alkalmával a férfi beúszik a tengerbe, ahogy mindig is szokta, de most nem

jön vissza. A hullámok közé veszett, vagy csak megszökött, nem tudni. A tragikus esemény azonban az asszony életét meglepő irányba módosítja. A Charlotte Rampling által alakított nő felfedezi saját nőiességét, a már szinte elfeledett szexualitását. A halál (véltetően azért erről van szó) itt a felszabaduláshoz vezető kapu.

A trilógia második darabja a 2005-ben készült Utolsó napjaim. A filmben a halál az, aminek sajnos mindenki ismeri: a megkerülhetetlen vég. Egy harmincas éveiben járó fiatalemberről derül ki, hogy gyógyíthatatlan rákos, a film tulajdonképpen haláltusájának finom, érzékeny, ízléses dokumentációja. Ez a téma a filmtörténetben már több esetben is feldolgozásra került, Ozon filmjének különlegessége részben egyik fő motívumának, a férfi homoszexualitás egyszerű, magától értetődő, sztereotípiáktól mentes ábrázolásában rejlik, másrészt pedig abban, ahogyan ugyanilyen szemlélettel "közvetíti" a fiatal, nemrég még életerős férfi haláltusáját.

Körforgás

A Menedék a trilógia lezáró része. Ha az első rész a halál végső soron új távlatokat nyitó hatását festette fel, akkor a második a lezárót, befejezőt mutatja meg. Ebben az értelemben a trilógia harmadik része az élet örök körforgásának manifesztációja, melynek a halál éppúgy része, mint annak ellentéte, a születés. Mindez természetesen Ozon sajátos értelmezésében elővezetve. A film kezdő képsoraiban egy decens nagypolgári lakásba pillantunk be, ahol Louis és Mousse, a fiatal pár tükön ülve várja emberüket, hogy meghozza heroin-adagjukat. A díler lihegve jó, és szinte még ki sem lépett a lakásból, amikor a fiú már belőtte magának a várva várt lövést. Hamarosan megkapja a magáét a lány is. A következő snittben egy szolid eleganciával öltözött középkorú nő lép be ugyanebbe a lakásba, egy férfival, szemlátomást lakáseladási célzattal. A nő megrökönyödve veszi észre, hogy az egyik szobában a fiú a szoba közepén fekszik mozdulatlan, de a lány sem ad magáról életjeleket. Később kiderül, hogy a lány túlélte az aranylövést, a fiú azonban nem. A fiú halála után azonban az is kiderült, hogy a lány terhes maradt tőle. Később megint Ozon egyik kedvenc óceánparti nyaralójában vagyunk, strand a közelben, idegesség szellője alig rebben, a lány, immár tisztán készül gyermeke születésére. Egy nap betoppan Louis öccse, a férfiak iránt vonzódó Paul, akit Mousse először kelleetlenül fogad, de lassan furcsa, meghitt kapcsolat alakul ki a volt drogos lány és a meleg fiú között. Aztán megszületik Mousse kislánya is...

Mint a többi?

Kritikai szempontból az égardta világon semmiben nem különbözik Francois Ozon új filmje az ezt megelőzőktől. Ugyanazt a mesterire csiszolt szakmaiságot üdvözölhetjük, mint eddig. Ozon nagyvonalúan, elegánsan, mindig, még a legrázósabb témák esetében is ízlésesen megfogalmazott elbeszélésmódja könnyednek, szinte légiesnek tűnik, holott mondandója szinte kivétel nélkül földbedöngölő súlyú. A film szerkezete is hasonló, szinte áttetsző, finoman meghúzott egyenes vonalakból építkező, mégis stabil, mint gránit molekulárcsa. Messze nem műfaji filmről lévén szó, mégis tanítani valóan fordulatosan építkezik a cselekmény, a dráma pedig ível, mint - stílszerűen szólva - a szivárvány. A korábbi filmekhez hasonlóan, itt is pontosan komponált, nyugodt és világos képi világgal találkozunk, amely minden eszközével a történet minél pontosabb ábrázolására koncentrál. Mousse szerepében Isabelle Carré, Ozon filmjeinek főszerepeitől megszokottan, komoly színészi ziccet kapott, amivel képes élni. Minden túlzás nélkül megrázó, hiteles, nagy alakítást nyújt. Francois Ozon "Halál-trilógiájának" harmadik része a rendezőhöz méltóan szép, tiszta és igényes munka, az igényes filmek kedvelőinek legnagyobb öröme. (efes), PORT.hu

Kedves szomszéd

(Smukke mennesker/Nothing's All Bad, 2010.)

rendező: Mikkel Munch-Fals

forgatókönyvíró: Mikkel Munch-Fals

operatőr: Eric Kress

producer: Meta Louise Foldager, Stine Meldgaard Madsen

vágó: Carsten Sosted

szereplő(k):

Sebastian Jessen (Jonas)

Bodil Jorgensen (Ingeborg)

Mille Lehfeldt (Anna)

Henrik Prip (Anders)

Kurt Ravn (Jeppe)

Michelle Bjorn-Andersen (Tove)

Ida Dwinger (Hanne)

Mia Lyhne (Vivian)

A film négy ember sorsáról szól, akik mind elégedetlenek magukkal és szeretetre vágnak. Van aki a külsejével foglalkozik túl sokat, van akinek lelki problémái vannak. A négy szereplő sorsa meglepő módon kapcsolódik egymáshoz.

A hajdani dán filmklubvezető, Mikkel Munch-Fals, afféle északi Tarantinóként, első filmjébe összesűrített mindent, amit egy amolyan skandináv művészfilmek bemutatására specializálódott filmklubban magába szívhat az ember: a Kedves szomszédban van pszichológia, brutalitás, intellektualizmus és bornírt humor, valamint explicit szexualitás.

Már megint címpara

Sajnos, megint az állandó vesszőparipa ugrik rögtön az elejére. Soha nem fogom felfogni, miért kell olyan sokszor az eredetitől eltérő, más címet adni a Magyarországon bemutatott filmeknek. Miért nem jó az eredeti? Persze, ennél a filmnél már az angol változat is kavarás, hiszen a cím dánul: Smukke mennesker. Ennek jelentése magyarul, szó szerint: Csodálatos emberek. Ezt az angol nyelvű verzióban sikerült Nothing's All Bad-re, vagyis Semmi sem annyira rossz-ra ferdíteni. Ehhez képest kapta a Cirko Film (akiket amúgy imádok!) által forgalmazott magyar feliratos kópia a Kedves szomszéd címet... A dolgok állásán csak picit változtat az a tény, hogy a filmhez mindegyik címvariáns passzol, azonban az is biztos, hogy egyik sem jobb a másiknál, így nem értem, miért nem lehetett az eredeti, a Csodálatos emberek? Vagy tőlem mehetett volna akár dánul is, hogy Smukke mennesker. Tök jól hangzik, főleg, hogy (egyelőre még) kedves szomszédaink is a dánok az EU-ban. Azonkívül semmivel sem érthetlenebb cím ez, mint mondjuk a 'Trainspotting', vagy a 'Transformers 32'. Vagy a 'Stalker', hogy a 'T' betűnél maradjunk...

Csodálatos emberek

Természetesen csodálatos emberekről szól a film, csodálatos hétköznapi emberekről, tisztességes európai állampolgárokról, rólunk, róluk, rólatok, Önökről. Minden zebránál lelassítunk, előzékenyen átengedjük a gyalogosokat, befizetjük az adókat, a tömegközlekedésre bérletünk van, figyelünk az étkezésünkre, súlyunkra. Tiszteljük főnökeinket, segítjük beosztottainkat. Kerülünk minden felesleges konfrontációt, előrelátóan esélyt sem hagyunk semmilyen problémának, hogy gyökeret verjen környezetünkben. Minden erőnkkel próbáljuk eltakarni azt a mocskot, a rejtegetett igazi valónkat, ami a diszkrét mosoly felszíne alatt van, mert ha esetleg kiderülne, azt hisszük, az a világ, legalábbis a mi világunk vége lenne. Holott valószínűleg észre sem venné senki a mi kis személyes apokalipszisünket, hiszen mindenki teljesen el van foglalva saját maga mocskának takargatásával...

Sorsgombolyag

Az idén 39 éves Munch-Fals négy, fájdalmasan átlagos emberi sorsot választott első rendes mozifilmjének tárgyául. Ingeborg friss nyugdíjas hölgy, aki, miután kollégái semmitmondó, de részvételtjes kis ünnepségen sütemények és koccintások közepette elbúcsúztatták, első nyugdíjasként otthon töltött estéjén elveszti férjét, mialatt ő beleszundikált a tévéműsorba. Lánya, Anna, a tanítónő műtétilag leoperált mellének elvesztése, valamint az ebből elburjánzó magány miatt szenved, viszont teljes erejével küzd is ez ellen, aminek köszönhetően olykor a legextrémebb helyzetekbe sikerül pottyannia. Anders lelkiismeretes aktakuckaként végzi munkáját kettő négyzetméteres irodájában, szolid, szemüveges, erősen kopaszodó, tulajdonképpen rokonszenves férfi, aki azonban néha nem tud megálljt parancsolni peckesedő libidójának, ami miatt felesége neheztel rá, hiszen általában nem ő ennek haszonélvezője. Anders fia, Jonas egy angyali szépségű fiú, aki ezt a tulajdonságát titokban pénzért kamatoztatja, válogatás nélküli, bármilyen nemű és életkorú kuncsaftokkal. Azonban semmi másra nem vágyik jobban, minthogy egyszer úgy isten igazából, szerelemmel tudjon szeretni valakit. A Kedves szomszéd című filmben aztán ezeknek a csodálatos embereknek sorsa fog szépen összegabalyodni.

Tipikus elsőfilm, és mégse

Abban az értelemben mindenképpen egy tipikus elsőfilm Munch-Fals Kedves szomszéd című filmje, hogy lendületében friss, valamint igen sok minden lett belezsúfolva. A frissesség sosem hátrány, a második üggy viszont már okozhat komoly problémákat. Talán, mert a rendező nem hamvas húszévesként, hanem bizonyos megélt élettapasztalatokkal háta mögött vágott bele első rendezésébe, a film is egy kiérlelt, alaposan végiggondolt és türelmesen ki is fejtett munka, aminek a végén vinnyogva röhög (a filmen és saját magán) a néző. Teszi mindezt úgy, hogy közelről sem vígjátékot nézett addig, sőt! Könnyed, levegős szerkezet jellemzi a filmet, valamint lényegre törő, frappáns és jól megrendezett szituációk, melyek ugyan egyáltalán nem eredetiek, de hitelesek, ezért frissnek és eredetinek tűnnek. Nagyon gonosz és nagyon okos humora van a Kedves szomszédnak, mely a skandináv hagyományokhoz méltóan, nem kerülgeti a forró kását, hanem belecsap a közepébe. Majdnem hibátlan, a végletekig korrekt film.

(efes), PORT.hu

L. Ritók Nóra A nyomor széle c. blogjának bejegyzéseiből

177. A cigány nyelvről

2011-03-27 21:04:00

Errefelé romungrók (magyar cigányok) és oláh cigányok élnek. És néhányan román cigányok is. A felnőttek még beszélnek pár családban a nyelvüket. A gyerekek már kevésbé.

A fiút hallgattam. Rajzolt, és közben cigányul énekelgetett. Rákérdeztem: ti oláh cigányok vagytok? Nem tudom - hangzott a válasz. Nem hagyom annyiban: otthon beszéltek cigányul? - Anyu tud. De magyarul szoktunk beszélni - felelte. És amit most énekelte, az mit jelent? - kérdeztem. Á, azokat csak úgy kitaláltam... hogy cigánynak hangozzon - mondta.

Tudom, megfigyeltem már, mindig kínosan ügyel rá, hogy ebben az integrált csoportban egyértelmű legyen, hogy ő cigány. Mindegyikük máshogy viszonyul a saját identitásához. Ő így éli meg. Rátesz még egy lapáttal, halandszázik is, hogy még cigányabbnak nézzék.

Nyelv és identitás. Sokat gondolkodom rajta. Fontos, persze. Ugyanúgy, mint a szokásrendszerük, a hiedelmeik, a meséik, dalaik, táncaik. De azt is tudom, hogy az igazi problémákat nem ezek fogják megoldani. Mert a problémák szerintem nem ezekhez kötődnek. Pedig sokan hiszik, hogy ehhez.

Sok cikk, tanulmány született már arról is, hogyan lehetne tulajdonképpen definiálni a cigányságot? Kisebbség? Nemzetiség? Szociális helyzet alapján meghatározható társadalmi csoport? Ellentmondásokat szülhet, ha a megoldásoknál az értelmezésekhez kötődő törvényi lehetőségek mentén kereskedünk. A nemzetiségi törvény felől közelítve pl. nem sok gond lehetne...pedig van. Nem is kevés.

Hallgattam a konferencián az előadót. A rendezvény nemzetközi, már előre kíváncsi voltam az előadások üzenetére. Sajnos csak párat tudtam meghallgatni.

Az egyiket alig bírtam végig. Nem azért, mert túl hosszú volt. A hangsúlyai miatt.

A cigány nyelv oktatásáról szólt, megfelelő kutatások tükrében. Az első pár mondat után már sejtettem az üzenetet. Már több ilyen meghallgattam. Aki a törvény adta lehetőségekkel kezdi. Rózsaszín lesz, gondoltam magamban. Nem is csalódtam. Nézzük a diákat, olvashatjuk, micsoda remek helyzet van ma Magyarországon, mert pl. ha már 8 szülő akarja, akkor lehet igényelni a kisebbségi nyelv oktatását. Aztán folytatja, hogy milyen sokan akarnak cigányul tanulni... a nem cigányok is. Rengetegen nyelvvizsgáznak belőle. Egyre többen. Azok is, akik nem romák. És már a tanárképzésben is ott van ez a nyelv, és lesznek tanárok, magas kvalifikációval... És ez fantasztikus!

Halad tovább az általános iskolák felé. Kutatásra hivatkozik. Egy falut említ, név szerint, hozzáteszi, hogy Borsodban van, és itt az egész falu akarta a cigány nyelvoktatást, és mindenki boldog volt, mert megmaradhatott az iskola, és a nem cigányokat sem zavarta, hogy cigányul kell tanulniuk. A nem cigány szülőket sem, a kutatás során megkérdezték. Jó - teszi hozzá - hát van itt, ebben az országban diszkrimináció is, nem mindenki egyformán örül, de a jövőben nem lesz, és szerinte alig telik el öt év, és egy ilyen konferencián már mindenki cigányul adhat majd elő...

Már alig bírom. Először is, mert az említett falu nem Borsodban van, hanem Hajdú-Biharban. Másodszer pedig, mert egyáltalán nem örült a falu. Pontosán ismerem a helyzetet. Én voltam náluk

a kirendelt szakértő. Az iskola fenntartásához kellett nemzetiségi iskolává válniuk, és amikor a falu akkori vezetői a szülők akarata ellenére meglépték ezt, előkészítetlenül és átgondolatlanul, az összes nem cigány, és pár asszimilálódásra vágyó cigány szülő a szomszédos települések általános iskolájának valamelyikébe íratta át a gyermekét. És most ebben a faluban egy szegregálódott, zömében halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket tanító cigány iskola van, ahol a pedagógusok heroikus küzdelmet folytatnak a minőségi oktatásért.

Szóval, nem értem. Újra és újra nem. Miért kell rózsaszín képet festeni a cigánygyerekek lehetőségeiről, oktatási sikereiről, miért kendőzzük el az igazi problémákat, mutatva, hogy minden szuper, alakul, fejlődik, mindenki elfogadó.... mikor nem az. Mert egy nemzetközi konferencián ezt kell kommunikálni? És persze a hazákon is... Mert ez igazol valamit abból, hogy mi, itt Magyarországon jó munkát végzünk? Kinek kell igazolnunk? És miért?

Az előadásomat ezen a konferencián is a már-már szokásos mondatommal kezdtem: - Azt hiszem, én egy másik Magyarországon élek...

178. Veteményeskert

2011-03-30 20:22:31

Akik megfordulnak azoknál a családoknál, akiken próbálunk segíteni, szóval, akik eljönnek, ott, a cigánysorokon, sosem mulasztják el megkérdezni: miért nincsenek kiskertek?

Ott vannak a gazzal felvert kertek mindenütt a házak körül. Van, ahol még kerítés is van, bár általában csak az utcafronton. De többnyire nincs sehol. Sokat beszélgettem már velük erről. Mert jó a föld, megteremne benne egy kis krumpli, zöldség, azért sem kellene pénzt adni, itt lenne, kéznél. Csak egy kis munka kellene, egy kis odafigyelés.

Nyáron hatalmas gaz nő fel a házak körül, van persze, aki lekaszálja, de van, aki azt sem teszi. Télen, amikor a tüzelő elfogy, sorra kerülnek az akácnövények, kökénybokrok, bodzák, és persze a száraz gyomnövények is a ház körül, de ezek nem adnak túl nagy meleget.

Amikor kérdeztem, miért nem művelik meg a kertet, az indok mindig megvolt. Többnyire, hogy nem érdemes, mert amikorra termést ad, mindig ellopják. Eltűnik a hagyma, krumpli, zöldség, mielőtt a gazdája, aki kapálta, locsolta, élvezhette volna. Néha azt is tudják, ki tette, néha a rendőrség is beszáll, van, hogy elő is kerül a zsák krumpli, de ki tudja bizonyítani, hogy honnan van? Az ügyek általában megoldatlanul lezárulnak, különösebb dolog nem tartja vissza a tolvajokat. Ám végül sosem mulasztják el kiröhögni a másikat, aki hetekig dolgozott a kertjén.

A másik indok, hogy nem jó a föld. Tele van szeméttel, építési törmelékkel. Sok helyen igaz ez is, hiszen a leomlott épületeket nem takarítják el, és marad, gyűlik a lom, szemét, az üvegcserepek, tégladarabok, belepi a föld, a gaz, csakugyan munka lenne veteményezésre előkészíteni a földet. Hát nem teszik.

Pár éve több önkormányzat beszállt egy programba, felszántatta a kerteket, vettek pályázati pénzből kerti szerszámokat, vetőmagot, ám az eszközöknek lába kélt, a vetőmagot eladták, eredmény nem volt, alig tudtak elszámolni végül.

Így aztán mindenkinek elment a kedve. Maradnak az üres telkek, gazzal, lommal, miközben a hónap második felére sokaknál már nincs mit enni sem.

A kis faluban tavalyelőtt kezdtem a kerteket emlegetni. Akkor még senki sem akarta. Buzgón bizonygatták, hogy miért nem lehet. Még nem voltunk úgy, hogy elfogadják az ötleteimet. Idő kellett neki. Aztán tavaly hárman megcsinálták. Na nem az egész telket tették rendbe, de felásóztak pár négyzetmétert, és veteményeztek. Egytől ellopták, mielőtt beérett volna. Kettő, akinél kerítés volt, nekik megmaradt.

Sokat emlegettem őket, mint példát. És mindenkit a faluban, aki megtermel valamennyit, amennyit bír. Akinek valamennyire rendben van a telke. Aki lekaszálja a füvet. Hát még, akinek egy-két jószága, kecskéje, nyula is van. Ott kicsit többet időzök. Ott mindig jobb kedvű vagyok. Én is, ők is.

Most tavasszal, többen érdeklődtek, nem tudok e valahonnan vetőmagot szerezni. Mert szeretnék kiskertet. Mondtam, megpróbálok. Kerti szerszám sincs sok helyen. Azt is megpróbálok majd szerezni, ha ez az akadálya a munkának. Ment a hír köztük. Egyre többen érdeklődtek. Volt, aki bizonyítandó, hogy ő már előrébb jár, már pár vetőmagot is vett. Önerőből. Végül 17 család iratkozott fel a listánkra. És páran még hezitálnak.

Persze van, aki most is elutasító. Túl sok volt neki a kudarc, vagy egyszerűen nem érzi még mindig a szükségét. De az egyik asszony mondata a fülembe cseng. „Ha tudna nekem egy ásót, meg egy gereblyét adni, ásnék itt fel egy kis részt a ház mellett. Mert itt most minden cigány kertet akar csinálni. Hát nehogy már én kimaradjak....”

Lehet, még nem lesz sikeres ezen a nyáron sem az ötlet. Lehet, várunk kell majd még egy évet. Vagy kettőt. De alakul, egyre gyakrabban fogalmazódik meg a szándék, csak egy kis segítség, biztatás, elismerés kell. És türelem.

Lassan megy. Nem lehet erőltetni. Csak ott kell lenni velük. Fenntartani az akaratot, hogy lehet másképp. És lehet.

179. Kényszerítés?

2011-04-02 21:16:42

Tegnap azt kérdezték tőlem egy előadáson, mit gondolok a kényszerítő intézkedésekről. Van e hasznuk, értelmük? Esetleg lehetne ez a megoldás?

Nem egyszerű kérdés. Lehet, volt időszak a munkámban, amikor azt mondtam volna: igen, megoldás lehet, ha úgy alakítják a törvényeket, hogy rákényszerítsék őket a többségi társadalommal való együttélés szabályainak betartására. És volt olyan is, amikor úgy gondoltam, ezt sosem szabad. Mert kényszerítve nem fog működni hosszú távon semmi.

Ma már azt gondolom, ennél nehezebb a válasz. Továbbra is hiszem, hogy a belülről, a saját elhatározásokon alapuló döntések, cselekedetek az igaziak, ezektől lehet változásokat remélni. De már azt is látom, vannak családok, akiknél nem lehet így. Mert nem bírnak változni, hiába a sok beszéd, próbálkozás, segítségnyújtás, akár éveken át is.

Mert vannak ilyenek. Akiknél nagyon nehezen érek el bármit is. Sokat töröm a fejem a megoldáson. Néha úgy érzem, megindul a dolog. Aztán történik valami, ami mutatja: csak illúzió volt, pillanatnyi nyugvópont, de alapjaiban nem változott semmi.

Olyan családok ezek, ahol jelen van a bűnözés. A könnyen megszerezhető, éppen ezért másképpen értékelt pénz, a lopás, rablás, vagy prostitúció. Ezekből a családokból voltak már börtönben. És itt a börtönbüntetés sem fog vissza semmit. Több ünneplést láttam már, amikor a börtön után hősként ünnepli a hazatérőt az egész család. Megbánás, szégyenérzet nyomokban sem....és kezdődik előről pár nap, pár hét múlva minden. Nos, az ezekben a családokban élő gyerekeknek nehéz olyan irodalmi, vagy történelmi példát, hőst mutatni az iskolának, ami ezt felülmúlhatja....

Az asszony üzent, hogy segítségre van szüksége. Mentem. Hivatalos levelet mutatott. Két évvel ezelőtt, az azóta már állami gondozásban levő gyermeke iskolai hiányzása miatt szabálysértési bírságot róttak ki rá, amit nem fizetett be. Most vagy azonnal fizet, vagy börtönbe kell vonulnia, hogy leülje. Akkor már két hónapja nem volt pénzüik. Ősszel a kicsiket is kiemelték, az asszony kérésére, ám decemberben visszairmázkodta őket. Vissza is kapta. Ám az ügyintézés lassúsága, a közbejövő ünnepek, az évvárás, mind késleltette, hogy a családi pótlékot is megkapja. Fűnek-fának tartozott már.

Segítettem. Mert nem volt jövedelmük. És mert félttem, a kicsik visszakerülnek, ha az anyjukat elviszik. Próbáltam haladékat kérni neki a hivatalnál, végül sikerült, az első részletet pedig befizettem helyette, amíg meg nem kapja a „családit”.

Megúsza. Hálásnak tűnt. Pár hét múlva végre megkapta a pénzt. Visszamenőleg. Az ő viszonylatukban sokat. Boldogan adta meg az első részletet is, és fogadkozott, befizeti a másodikat, időben.

Néztem az arcát. Ragyogott. Ismerem ezt jól. A pénz adta magabiztosságot, boldogságot, amikor minden van, nem törődve a holnappal, csak a mának élve. De tudom, nem tart soká. A pénz sem, az érzés sem.

Amíg volt a pénzből, többször figyelmeztettem, fizesse be, mert baj lesz, ha nem teszi. Persze, mondta, tudja, befizeti. Aztán elfogyott a pénz. És újra kérte, adjak. Nem tettem. Mondtam, hogy kértem, figyeljen, gondolkodjon. Azt mondta, kölcsönadta a pénzt. Bútorra, fuvarra, a pár házzal odébb lakónak. Tudtam, hogy hazudik. A bútor ingyen volt, és mi fizettük a fuvar.

Másnap elvitték a rendőrök. Többen üzentek, hogy váltsam ki. Nem tettem. Azt gondoltam, talán jó lecke lesz másoknak is, neki is, hogy nagyobb felelősséggel döntsön, éljen.

Persze nem bírtam soká. Mert féltettem, sajnáltam a kicsiket, akik otthon maradtak. Újra adtam kölcsön a párjának, aki befizette a pénzt, és az asszony hazamehetett. Csak két napot volt távol. Késő este volt, mire hazaért. Még este kilenckor én szereztem neki kocsit, hisz a szomszéd faluig jutott csak tömegközlekedéssel, tovább már nem járt semmi.

Aztán üzent, hogy minek váltottam ki, jobb volt ott neki. Másnap ezt elfeledve már hálálkodott.

A gyermekei között két bűnöző már van. Nem bírom hagyni, hogy a kicsik is erre a sorsra jussanak. De az én akaratom, segíteni akarásom kevés. És nem bírok rájuk hatást gyakorolni.

Amikor az embernek elintéznivalója van, fogja a telefont, kéri az ügyintézőt, és már megy is a dolog. Lesz információ, megtudhatjuk gyorsan, mi a teendő.

Igen, nekünk gyorsan megy. Mert tudjuk, milyen számot kell hívni, ha pedig nem, ott a tudakozó. Jó, eggyel több telefon. De tőlük megtudható. Általában. Persze néha újat kell kérni. Nem gond, ha az embernek van telefonja.

Persze lutri még, hogy a vonal másik végén mennyire együttműködő, segítőkész az ügyintéző. Ehhez kell egy kis beszélőképesség, gyors felfogóképesség, néha bizony gyors jegyzetelés, ha a kérdésre választ kapunk. Nekünk könnyű.

Talán a leggyakrabban segítségnyújtás részünkről ez. Mert sokaknak nincs telefonja. Akinek van, annak is kártyás, és csak a hó elején kerül rá egy kis pénz. Előfizetéses telefont még sosem láttam náluk. És ebben segítik egymást: kölcsönadják annak, akinek nincs. Hamar megszokták a visszahívós sms küldését. Szégyellem, én még mindig nem tudom, hogy kell, sosem néztem meg, de ők igen, az analfabéta is, a gyerek is tud küldeni. A telefonszámom meg fejből tudják. Megy a híre is, terjed, szájról-szájra, más falvakba, bajba jutott családokhoz. Néha hihetetlen mennyiségű sms-t törölök ki a telefonból, több százat, akár egy hónap alatt is.

Szóval, a legtöbbször mi kérünk nekik információkat, időpontokat, mi kérdezzük meg, milyen papírokat kell beszerezni, vagy mennyit kell fizetni valamiért. Mi érdeklődjük meg a kórházban, mi van a beszállított beteggel. Szólunk a pártfogónak, hogy nem engedik el munkából a kötelező bejelentkezésre. Beszólunk az iskolába, hogy nem tud menni a gyerek. Telefonálunk, hogy most már tényleg befizetik az elmaradt vízszámlát, csak várják meg a nyugdíjat, addig ne kössék ki.

Már megszokom, hogy én vagyok az első, akit először keresnek visszahívós sms-el a szülés után a kismamák. Hogy megvan a kicsi, és szóljak haza is. Majd valaki megmondja, mindegy kit érek el. És én vagyok az utolsó is, akit elérnek a kórházból, mielőtt hazamennek: hogy vigyünk be pár papírpelenkát, amit ott kell hagyni cserébe azokért, amiket a pici elhasznált élete első napjaiban.

Ma a rendszer nem gondolja végig a mélyszegénységben élők lehetőségeit. Hogy mi van, ha nincs pénze telefonálni? Mi van, ha nem érti, mit mondanak neki? Hova menjen? Miből? Így aztán elmaradnak leegyeztetett felülvizsgálatok, kötelező találkozók, bejelentések, elvárható érdeklődések.

Egy láncszem kimarad a rendszerből. Egy hézag lesz, ami megakadályozza az információáramlást, késlelteti a megoldásokat, és e miatt újabb és újabb irathalmazok keletkeznek.. Pedig sokszor csak egy segítő telefonlehetőség kellene.

De felülírja a pénztelenség, a mindenhol szükséges spórolás még ott is, ahol emberség lenne a segítségre. Van, ahol ezt a családsegítő sem teszi meg. Nincs rá keret. Másutt a telefonköltséget maximálják, aki túllépi, saját zsebből fizethet. Vagy egyszerűen letiltják a híváslehetőségeket, kifelé. Ügyfélbarát szolgáltatások....

Sokszor persze nem tudunk intézkedni. Mert információt csak az ügyfél kérhet, kaphat. Ez mindig vicces. Gyakran visszakérdezzük: és ha x y-nak mutatkozok be, akkor kapok információt? Nincs

válasz. Csak előírás. Ilyenkor mi is várunk, aztán, ha arra járunk, odaadjuk neki a telefont, megmondjuk mit kell kérdezni, majd utána léphetünk tovább az ügyében.

Sokan utaztak be pl. a kisvárosba, hogy rátöltsenek a kártyás villanyórára. Sokszor annyiért, amennyit rá tudtak tölteni. Pedig telefonon is intézhető, csak egy fax kell, ahonnan a befizetett csekket elfaxolják. De van olyan családsegítő, ahol ezért is harcolni kellett. Mint a telefonért.

Mert a keretet nem szabad túllépni.

Hát nem lépik túl. És ez könnyen mindent felülíró szempont lesz. Ebben az ügyfél másodlagos. Nem ezzel kell elszámolniuk.

181. Vízfogyasztás

2011-04-09 18:27:09

A mélyszegénységben élőknel kevés az a ház, ahol vezetékes víz van. Olyan meg, ahol bent van a víz, és nincs tartozás, szinte nincs is.

Igen, hasonló ez is a villanyhoz. Kapják, teszik egymásra a csekket, befizetés nélkül, mindig hátra téve a fizetés kötelezettségét, hiszen a csapból folyik a víz, akkor is, ha nem fizetik be. Hónapokig nem veszik komolyan a fizetési felszólításokat.

Ha egy családnál már sikerült kialakítani a bizalmi viszonyt, a villany, és ha van, a vízdíjszámlák iránti érdeklődésünk az elsők között van. Próbáljuk a figyelmüket ráirányítani a dologra, részletfizetést kérni, ellenőrizni a befizetésekkel. Megelőzni a bajt, a kikapcsolást.

A rendszer általában elég nagy türelmi időt hagy. Érvényesítik a szociális szempontokat is. De sok helyen ez sem elég. Mert nincs annyi jövedelem, amiből a tartozásokat rendezni lehetne. Aztán már menne, talán, a havi fogyasztások fizetése....de a tartozás túl sok. Azt lehetetlen kigazdálkodniuk. Sok helyen a lakásfenntartási támogatásokat próbálják egyből a befizetésekre irányítani. Sok család elfogadja a tanácsainkat is, mi segítünk a részletek megkérvényezésében. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a helyzetüket a szolgáltatóknál, ők pedig próbálják fizetni a részleteket, és megmenekülnek a kikötéstől.

De van, ahol minden figyelmeztetésünk, kérésünk ellenére sem sikerül rávinnünk őket a hátralékok rendezésére. Még a legkisebb egységekben sem, ami talán menne. Amikor aztán baj van, akkor már kellünk, azonnal, segítsünk. De mindenhatóak mi sem vagyunk.

A több hónapos, de inkább több éves elmaradások összege a vízdíj esetében is több tízezer, van, ahol százezer forint fölött van. A többszöri felszólítás után szűkítőt szerelnek fel. Ez vízvételt, ha nagyon lassan is, lehetővé tesz, automata mosógép használatát már nem. Igaz, ez nem lényeges, hiszen az nincs is senkinek, nem is ez rémíti meg őket, hanem a vékony sugárban csordogáló víz, ami soká tölt meg egy lábast, poharat.

A szűkítővel még hónapig fent hagyják a vízórat. Várnak, befizetik e a részleteket. Ha a teljes tartozás rendezésre kerül, lekerülhet a szűkítő. Ha nem, akkor leszerelik az órát, és a fogyasztót majd a tartozáson kívül annak visszakötési költsége is terheli. Ezt meg szinte lehetetlen teljesíteni, a kevéske jövedelemből.

Az asszony régen nem fizetett. 100 ezer forint a tartozása, több éves. A megkért részleteket sem fizette. A pénz mindig elment másra. Többnyire elvették tőle. Most szűkítőt szereltek fel. A gyéren csordogáló vízszugárt nem bírta elfogadni. Most hirtelen fontos lett az eddig részünkről sokat kifogásolt állapot, a tisztálkodás, mosás, amit így, ennyi vízzel nem tud rendesen megoldani. Kéri, segítsünk.

Újra megkérdezzük hát a helyzetüket a vízszolgáltatónál. Sok újat nem tudunk meg, az is csoda, hogy idáig vártak. Megértjük, ha ott is elfogy a türelem. A megoldás tehát így nem mehet. Be kell fizetni a tartozást, addig nem szerelik le a szűkítőt. Akkor nézzük az utcai kutat. Hogy legyen lehetőség vízvételre.

A falu végén lakik, az utolsó házban. Az utcán van ugyan egy közkút, de a nyomókar már régen nincs rajta. A működő kút messze van. Ezt valahogy vissza kellene szereltetni.

A helyi ügyintéző elzárkózik: azért szerelték le, mert itt nem lehet ráterhelni senkire ebben az utcában a közkút fogyasztását. Megint tanultam valamit. Eddig azt hittem, a közkutak vízfogyasztása a lakosság számára ingyenes. Persze, tudtam, semmi sincs ingyen, csak azt hittem, ez valamiféle közöltség.

Megyünk tovább. Eggyel feljebb. Ígérik, utánanéznek. Újabb telefon, jó, visszaszerelik, de fenntartásaik vannak. Mert amíg működött, volt, aki kocsit mosott ott. (Biztos nem az utcából. Itt senkinek nincs kocsija...). És pancsoltak is, borzasztó állapotok voltak...És talán elgondolkodhatnék, hogy érdemes e nekem segíteni, ha a másik oldalról nincs fogadókészség a változásra.

Megnyugtatom: van. Kezeskedem, sokadjára, megint, valakiért, mert bízom abban, hogy együtt majd másképp csináljuk. Az asszony persze mindenbe belemegy. Az elmaradás részletekben történő visszafizetésébe, a közkút fogyasztásának fizetésébe, a rendeltetésszerű kúthasználatba. Csak legyen vize.

Hiszem, hogy vele sikerül. De azt még nem tudom, hogyan fogom ezt a közösen kialakított felelősséget megértetni a másik utcabeliekkel.

182. Megint a „C” osztályok?

2011-04-13 21:35:32

Amikor elkezdtem tanítani, 1982-ben, volt szerencsém a „C” osztályokhoz. Nem hittem, hogy ez még egyszer visszatér.

Aki okos volt, és „valakinek” a gyereke, az ment az „A” osztályba. A kevésbé okosak, vagy a nem befolyásos szülők gyerekei a „B” osztályba. Aki gyenge volt, problémás, túlkoros, az a „C”-ben kapott helyet. Itt sok volt a cigány. Úgyhogy ők duplán C-sek voltak.

Ezekben a csökkentett létszámú osztályokban téboly volt a tanítás. Motiválatlanok voltak, mintát csak egymástól lestek el, és ehhez mindig kapcsolódott valamilyen deviáns viselkedési forma. Alig haladtak, nem figyeltek, ahogy nőttek, egyre agresszívebbek lettek. A rendszer végiggörgette őket, csak egy, hangosan csak néha kimondott vezérelv volt: minél hamarabb megszabadulni tőlük. És az általános iskola továbblökte őket a szakiskolákba, ahonnan legjobb esetben fél-analfabétán kimaradtak. Több ilyen osztályt tanítottam. Egyetlen gyereket sem tudok közülük, aki valamire vitte volna. Bármire.

Aztán fellelegeztem. Azt hittem, ez a rendszerváltással eltörlődött. Mint sok más rossz. De nem, visszatér, mint egy rossz álom, a szakma minden tiltakozása, a józan ész ellenére.

Az egyik oviban most egy pályázati projektet viszünk. Játékos, rajzos foglalkozások. A gyerekek mindegyike cigány. És mind halmozottan hátrányos helyzetű. Közülük hatan mennek majd szeptembertől iskolába. Persze, miután majd - a közoktatási törvénytervezet szerint - megvizsgálja őket egy bizottság. Hogy miféle szempontok alapján, azt még nem tudni.

Van összehasonlítási alapom. A kisváros óvodájával. Ahová a jó körülmények között élő családok gyermekei járnak. Míg ezek nagy munkafegyelemmel, koruknak megfelelő szinten, örömmel telerajzolják a lapot mindenféle formával, megfelelően kommunikálva egymással, addig amazok alig tudnak formákat ábrázolni, finommotorikájuk fejletlen, munkafegyelmük gyenge, kommunikációjuk durva. Mert míg ezek otthon is gyakorolhatják azokat a tevékenységeket, amelyek fejlesztik, és az iskolára előkészítik őket, amazok otthon efféle tevékenységben, közös játékban, mesehallgatásban sosem részesülnek.

Tudom, a bizottság úgy ítéli majd meg, hogy zömük nem mehet normál osztályba. Mert őket külön kell felzárkóztatni. Szegregáltan. Egy évig. Utána, az elképzelések szerint majd mehetnek normál osztályba.

De nem fognak felzárkózni. És nem akarja majd őket a másik osztály sem, ahová a jók, a nem cigányok, ja, és persze a szintén felzárkóztatásra szoruló, de „valakik” gyerekei járnak. Akiket ugye nem lehet a cigányok közé tenni. És ebben a bizottság majd „rugalmas” lesz. És keres majd az iskola új szempontokat, ami alapján indokolt lesz pedagógiailag a szegregáció. Mondjuk, hogy már összeszoktak. Vagy bármi más. A rendszer találékony és rugalmas is lesz, ezt mondja a törvénytervezet is.

És mennek majd tovább. Motiválatlanul, mintát csak egymástól elvesve, és ehhez mindig kapcsolódik majd valamilyen deviáns viselkedési forma. Alig haladnak majd, nem figyelnek, ahogy nőnek, egyre agresszívebbek lesznek. A rendszer végiggörgeti őket, csak egy, hangosan csak néha kimondott vezérelv mentén: minél hamarabb megszabadulni tőlük. És az általános iskola továbblöki majd őket a szakiskolákba, ahonnan legjobb esetben fél-analfabétán kimaradnak.

Mert a történelem ismétli önmagát. És az ember nem tanul.

A hajnal barátja ugyan a múzsáknak, de én már sok-sok esztendő óta nem vagyok barátja a hajnalnak. Homályosan emlékszem rá, hogy vannak szép hajnalok is, amelyeknek piros pántlika ég a hajukban, mikor kikönyökölnek az ég ablakán, de én már nagyon régen nem láttam ilyent. Az a hajnal, amelyik annál az íróasztalnál hasad rá az emberre, amelyiknél a napáldozat otthagya, olyan, mint a rosszkor jött szerető. Az ember ásítva fogadja, és hátat fordít neki.

Az este eszembe jutott, megpróbálom, hátha itt még szép hajnalt is tudnék látni. Megkértem az öreg Subito bácsit, a hotelom *portinaió*-ját, hogy keltsen föl második kakasszóláskor. Subito bácsi a rapallói bejelentőhivatalban egész más néven van elkönyvelve, de azzal nem szolgálhatok. Nekem azért *Subito*, vagyis "Azonnal", mert rendkívül készséges gentiluomo, és mindent "azonnal" ígér. A fölkeltés irányában eléterjesztett kérésemet is ezzel honorálta:

- Subito!

- Nono - mondom -, nem oly sürgős. Majd csak reggel öt órákor.

Persze nem ő keltett föl engem, hanem én keltetem volna fel őt, ha lett volna hozzá lelkem. De csak elnéztem, ahogy ott aludt a fürkájében, félrebillent fejjel, és természetesen még álmában is fölfelé fordított tenyérrel. (Antropológusok mondják, hogy a kapuról nevezett emberfaj így is születik.) Most láttam először portáskapka nélkül, kopasz feje búbján éppen olyan feltűnő három szál haját visel, mint az a Szent Péter, aki a rapallói katedrális egyik oldalhajójának oltárképén őrzi a mennyország kulcsait. (A kulcsok nemigen vannak elkopva, a kép nyilván a *venticento*-ból való.) Nem tagadom, ennek a hasonlatosságnak is lehet némi része benne, hogy nem zavartam meg a signore Subito álmát. Talán javamra írják ezt nekem, ha majd megérkezem abba a tartományba, ahová remélem, útlevel nélkül indulok el, földi szegődésem kiteltén. És ha Péter azzal akar elutasítani, hogy az én számomra nem ott készítenek kvartélyt, akkor addig könyörgök neki, míg ki nem keresi a főkönyvben az én lapomat. Lesz ott a rováson elég, tudom én azt, de legalább innen Rapallóból a javamra is lesz két tétel. Az egyik az, hogy nem keltetem föl egy embertársamat, aki aludt, a másik az, hogy egy éhes csigabigát a babérfa tövéből föltettem a babérfa derekára, ami neki legalább három hetébe került volna. (De ha a lelkembe nézek, ezt a cselekedetemet nem találom egészen önzetlennek, mert közben arra is gondoltam, hogy ami babért ez a fontolva haladó elvtárs leleget, azzal is kevesebbet vágnak bele az olasz pipadományba.)

De mit csináljak most már, hogy emberséges ember is maradhassak, meg a hotelból is kijuthassak? Eszembe jutott, hogy az egyik szárnyon van valami kilátótorony, annak a teraszán szokott ebéd után a napimádás történni. Ez nagyon különös szertartás, amelynek látása nekem mindig igaz örömemre van. A hívő liegestuhlba igazítja magát, hátraveti a fejét, és kitátja a száját a napra. Azt még nem láttam, hogy a nap valakinek a szájába repült volna, ezt inkább a napfény gyermekei, a legyek szokták megcselekedni, amelyek itt természetesen sokkal muzikálisabbak, mint otthon, de éppoly demokratikus gondolkozásúak és közvetlen modorúak. Csak egy napimádó van, akinek ambíciója többet kíván, mint egy közönséges házi legyet. Ez miss Strudle, angol teozófus, akinek mindig a hóna alatt van a Bunyan *The Pilgrim's Progress*-e. Amikor napkúrázik, akkor a feje alá teszi a halhatatlan üstfoltozót minden misztikus látomásaival, és akkorára nyitja a száját, mintha *imádkozó sáská*-t várna

bele. Linné nevezte el *Mantis religiosa*-nak ezt a hártvás szájú Torquemadát, aki szenteskedve teszi keresztbe azokat a bicskákat, fűrészeket és harapófogókat, amelyeket kezek gyanánt visel. Itt már ilyenkor igen éli világát, minálunk csak a kánikula körül szerez örömet találhatóságával a bogarászó gyerekeknek. Ha tudná, hogy hazánkban *ájtatos táltor* néven örvend közbecsülésnek a zsenge ifjúság körében, valószínűleg áttelepedne oda, mert itt nem hívják semminek se.

Arra gondoltam, hogy tán ennek a kukullóriumnak az ajtaját nem zárták le éjszakára, és ha lépcsőt találok hozzá, kijuthatok a szabadba. Persze egy alvó szálloda labirintusában óvatosan kell bolyongani, mert az ember sose tudja, hogy hová jut, láttam én már ilyent a moziban. De hát bátor ember vagyok, ahol egyedül vagyok, és elszántan kanyargok jobbra-balra az ajtók előtt silbakoló cipők, csizmák, bakancsok, szandálok és csónakok sorfala között. Eszembe jut egy nyugalmazott huszárőrnagy barátom, aki sokszor beutazta Olaszországot, és egy hosszú élet tapasztalata gyanánt közölte velem azt a megfigyelését, hogy akármilyen művész nemzet az olasz, a csizrát nem tudják fényesre pucolni. Magam is érzek rá némi hajlandóságot, hogy néplélektani következtetéseket vonjak le abból, melyik nemzet hogyan teszi ki éjszakára a cipőit az ajtóba. A német habdák elszántan, keményen és láb nélkül is befűzöttek állanak, az egyik kétujjnyival előbb, és mindjárt megindulnának, ha vezényszót kiáltana nekik az ember. "Immer feste drauf!" A francia cipő az orrán pipiskedik, és ágaskodik, mint egy kukorékoló kakas, az angol cipők feszesek és merevek, mintha sámfát nyeltek volna, orruk, sarkuk hajszálnyira egy vonalba van igazítva, de egy arasz távolság jelzi köztük, hogy az angolszász láb két hemiszférára támaszkodik. A foltos cipők a takarékos osztrákra vallanak - hozott lakkcipőt is, de azt nem veszi ki a kofferból -, a japánok sarui a földhöz lapulnak és összekancsalítanak, ahol pedig egymásra tapos a jobb és bal lábra való cipő, ott az ajtó mögött magyarok álmodják haza magukat. Továbbá azt a tételt is föl lehetne állítani, hogy ha a férfiak is olyan paragrafussarkú cipőket hordanának, mint a nők, akkor nyilván egész más irányt venne a történelem folyása.

Azonban haladjunk, haladjunk, mert nem azért küldettünk e földre, hogy új történelemfilozófiai rendszert dolgozzunk ki, és különben is helyen vagyunk már: zörgeti a szél a kukullórium ajtaját. Amiből nemcsak az következik, hogy szabad a kimenet, hanem az is, hogy a szél már fölkelt. Ez azonban nem számít, mert itt a szél le se szokott feküdni.

Ahogy kilépek a teraszra, még álom van a világ szemén. A tenger csak egy sirályröppenésre van tőlem, hallom a lélegzetvételét, de látni csak ott látom, ahol csillagok fürdenek benne. A Siriusra a vízben is ráismerek, s most jövök rá, hogy aranszemű testvérei közt mért ő a legragyogóbb. Azért, mert ő marad legtovább a vízben. A többiek már rég fölvtették ködingüket, és behúzódtak kristálygrottáikba, amikor ő még mindig kisüt a habokból. Egyszer aztán a Sirius is elmerül. Génua felé hirtelen vörös csík lángol át a horizonton, de ez még nem a hajnal. A hajnal még valahol a dalmát partokon csókolgatja a szűz havasokat, amikor itt már elpirul a tenger. Szégyenli, hogy együtt aludt az éjszakával, amely fekete uszályát maga után húzva, most szökik ki az ég nyugati kapuján. A világ kezdete óta így megy ez, de a tenger mindig megőrzi szemérmét, és azért marad örökre fiatalnak.

A Campanile harangja megszólal, és a szomszéd villa emeletén kinyílik egy ablak. Valaki kinéz rajta Chiavari felé, amelyre már lecsorog a hajnal tűzesője. Kilép az erkélyajtón, paletta van a kezében, arról ráismerek. Ez signora Gustavo, helybéli adóbecslő és tájképfestő. Kár, hogy Leonardo da Vinci és Raffael nem voltak adóbecslők, mert akkor ők is korán kelő emberek lettek volna, és hagytak volna ránk olyan tájképet, amelyet *Hajnal a tengeren* címmel háromcsillagoznának meg a bédekkerek. Sajátságos dolog, hogy a reneszánsz nem ismerte a tájképet, mint olyant, legföljebb csak, mint ifjú angyalok és öreg szentek háttérét.

Más okát nem tudom találni, mint hogy az emberiség legnagyobb festői a későn fekvést sokkal jobban kedvelték a korán kelésnél, amiből azonban eszem ágában sincs azt következtetni, hogy minden korán kelő embernek okvetlen művészettel kell foglalkoznia.

Például a Viale della Palmen dőcög fölfelé egy kétkerekű kordé, az hozza a tejet az albergóba. E tejesembernek például elengedném, hogy vízfestéssel foglalkozzék, de szemem láttára műveli azt. Tíz kanna tej közt arányosan porcióz fel két kanna vizet, amit a hegyoldal csurgójából fejt. Ennek köszönheti a tej azokat a színhatásokat, amelyeket mynheer Bloom, a holland sajtakereskedő mindig ezzel honorál a reggelinél:

- Az is ökö, aki elhiszi, hogy ez a tej tehéntől származik.

Ilyenkor Alessandretto és Teodorulo, a két kis reggeli pikoló mindig alázatosan összemosolyodik. Most már tudom is, miért. Ők ketten veszik át a tejesembertől a *latté*-s kannákat, és fél kanna igazi tejet kiihatnak érte, ha zio Giovanninak segítenek a csurgókutat húzni.

Elfordítom a fejemet, részben azért, hogy az érdekeltek zavarukban el ne tévesszék a keverési arányszámot, tíz kanna vízbe kevervén két kanna tejet, részben azért, mert meghat az üzleti csalásnak ez a primitív bája, amely a festészetben Cimabue iskolájára emlékeztet. A szarka azonban, amely a leanderfák közt virradt meg, nem olyan diszkrét, mint én vagyok, és rákiált a társaságra:

- Rubatori!

Ez annyit jelent, hogy "rablók!", de nem bizonyos, hogy kiket illet, mert közben a pékkocsi is odanyikorog a hátsó kapura, és a direttore reggeli harákolása is fölhallatszik a hallból. Mindenesetre érdekes, hogy az üzleti világ ébred elsőnek, beleértve a szarkát is, akinek nagyon jól áll, amikor tolvajt kiabál.

A zenit rózsás felhőhajói kezdenek aranyosodni, a tenger anzikszkék lesz, és a magnóliafáról leesik egy tulipánszirom. Egy cinege verte le, amely reggeli harmatot ivott a rózsaszín kehelyből. Ő maga ki se látszik, csak a farka hegye billeg ki a virágból, és a csittegése hallatszik. A magyar cinege azt mondja: "kis cipő, kis cipő, kicsit ér, kicsit ér, kicsit ér!" Az olasz cinegének egész más a világnézete, az azt mondja:

- Cinquanta, cinquanta, cinquanta, bruco, canonicato!

Mármint hogy ötven papmacskahernyó fölér egy kanonoksággal. Hát guszpus dolga. Különböznél, hogy Olaszországban csakugyan így van.

A fecske is aránylag későn ébred, és csak itt jövök rá, hogy ő tulajdonképpen minálunk is olaszul beszél. "Csicseri-ficseri": ez határozottan olasz idióma, csak azt nem tudom, hogy mit jelent. Subito bácsit már kérdeztem, de csak annyit tudtam kivenni a feleletéből, hogy ő a pacsirtát jobban szereti. Tudniillik olajban kisütve.

Meglepett azonban, hogy a sárgarigó, amely egészen beleveszett a mimózafák sárga virágfüstjébe, itt is magyarul beszél. Nem tud leszokni arról az illetlen szavajárásáról, hogy "huncut a bíró". Szerencséje, hogy az olasz hatóságok nem értik, amit mond, és azért nem tesznek ellene folyamatba semmi fenyítő eljárást. Ugyan a *Rapallo* saját tudósítója azt jelenti Rómából, hogy több törvényjavaslat készül a társadalmi rend hatályosabb védelmére. Lehet, hogy azok közt lesz a sárgarigók szólásszabadságának korlátozásáról szóló is.

A nap fölhang a Monte Oliveto csúcsára, az első emelet sarokerkélyén megjelenik Mr. Burberry, pizsamában, a kezében órával, és nézi a napot. Azt hiszem, hozzá akarja igazítani az órájához. Egy-egy lady feje is feltűnik az egymás után kipattanó ablakokban, de most nincs rajtuk kalap, sőt némelyikén még most haj sincs. Az olaszok danolva, a hollandok káromkodva ébrednek. Legkésőbbben kelnek a németek, de azért a reggeliző teremben ők az elsők. A franciák hamarabb megindulnak, de a folyosókon találkoznak egymással, elkezdnek trécselni, s a reggelihez ők érnek utolsónak.

Magyarok most ketten vagyunk Rapallóban, s mi természetesen összevissza ébredünk, és rendszerint rosszkor. Ha napos a reggel, akkor alszunk délig, de ha szakad az eső, akkor már reggel öt órakor etetjük a napot a fenével, és fogadkozunk, hogy belevágjuk a tengerbe az egész albergót.

Utassy József

Világ lustája

*Én, világ lustája,
ím leheveredtem.
Isten a megmondhatója:
nincs fölkelni kedvem!*

*Én, világ lustája,
ím: leheveredtem.*

*Bizony, orra bukhat
egyszer még az Eiffel,
de akkor se mondja
nekem
senki: „Józsi, kelj fel!”*

*Orra bukhat, bizony,
egyszer még az Eiffel.*

*Felőlem jöhetnek
már a marslakók is!
Vendégszerető a palóc:
majd arrább húzódik.*

*Jöhetnek felőlem
már a marslakók is.*

*Lusták lustája, én,
derék magyar ember,
nem állhatom, ha
fejemnél
zörömböl a vekker:*

*hisz úgysem kelek fel,
nem én, istennek sem!*

MÉSZÖLY MIKLÓS

ARS POETICA

Világosan a homályt.
Szándéktalanabban, mint lehet.
Keskenyebben, mint a pillanat.

Kívülről nézd,
hogyan tépik szét –
széttépve magad.

KÁNYÁDI SÁNDOR

AFFEKTÁLT ARS POETICA

fölfeslettek a metaforák
mint valami viseltes dunyhák
pihéjükben már csak a moly rág
szétfújni a szelek is unják

kítakarva bőrig lehántva
kinálja magát pedig tél jó
pucérkodik a vers akár a
saját testéből éldegélő

kivégzésre ítélt igéknek
jótékony holdja aki voltam
nem leszek nyegle szóvigécek
éltető napja lenyugvóban

nyugodj meg nézz a minden télrel
leomló öles tiszta hóra
senyveszt csiráztat ágyaz bélel
munkál az örök metafora

(Hargitafürdő, 1994. október 31.)

**Kellemes húsvéti
ünnepeket
kíván
a Debreceni
Lelkiségegy
Telefonszolgálat stábja!**

Debrecen,
2011.

húsvét